

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

НЕРУБАЙСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЛЦЕЙ № 1 НЕРУБАЙСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ОДЕСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Одеса - 2023

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 8 від 23 лютого 2023 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Ірина Анатоліївна Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ Євгенія Василівна Тягнирядно

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник наукових праць / редкол. О.Я.Чебикін та ін. Одеса: Університет Ушинського, 2023. 264 с.

© Кафедра педагогіки

Університету Ушинського, 2023

©Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської сільської ради,
Одеського району Одеської області, 2023

майбутніх учителів початкових класів до розвитку інтелектуальної культури мислення молодших школярів та вихованню у них працелюбності.

У збірнику наукових праць майбутні освітяни, які зацікавлені подальшою науковою діяльністю у царині педагогіки теж представляють результати самостійної роботи у вигляді статей, що відображають їхню позицію щодо тих чи інших аспектів професійно-педагогічної діяльності.

Наукові та методичні розробки вчених, методистів та вчителів будуть корисними при розробці вчителями сучасних навчальних програм та планів, при складанні методичних рекомендацій та накресленні шляхів удосконалення Нової української школи.

ЯКІСНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ XXI СТОЛІТТЯ

С.П.Зубрицька,

директор Нерубайського академічного ліцею №1,

Нерубайської сільської ради

Одеського району Одеської області

У період війни, яку російська федерація розв'язала та веде проти України, важливими формами навчання, є дистанційне та змішане навчання. 2022-2023 навчальний рік Україна проводить, перебуваючи в активній фазі війни. Частина закладів (які мають укриття чи бомбосховища) відкриваються для очного чи змішаного навчання, а інша частина буде продовжувати організовувати навчання дистанційно. В Нерубайському академічному ліцеї №1 підготовлено найпростіше укриття, яке обладнано мережею WI-FI, меблями та іншим інвентарем, який дає можливість закінчувати розпочаті до оголошення повітряної тривоги заняття. Нині батькам надана можливість вибору форми навчання: 1) традиційна; 2) сімейна. 3) дистанційна; 4) змішана.

Зазначимо, що за **сімейною формою** навчання учні навчаються вдома самостійно під керівництвом батьків, але декілька разів на рік пишуть

перевірочні роботи. Протягом 2022-2023 навчального року за сімейною формою навчання в Нерубайському ліцеї №1 навчається 72 учні.

Організуючи **дистанційне навчання**, ми враховували місце перебування учасників навчального процесу, їх емоційний стан, рівень безпеки освітнього середовища тощо.

Зазначимо, що усіх учасників навчального процесу можна розділити на дві групи:

- 1) ті, що перебувають вдома (на неокупованих чи окупованих територіях);
- 2) ті, що покинули свою домівку (внутрішньо чи зовнішньо переміщені особи).

Учасники навчального процесу, що перебувають вдома, мають певні засоби навчання, на відміну від тих, хто покинули свої домівки.

Ті учасники, що перебувають на території України, не відчують себе у безпеці та змушені періодично ховатися в укриттях. Ті, що перебувають за кордоном, мають мовний бар'єр. Крім того, ситуація може постійно змінюватись. Наприклад, деякі учасники навчального процесу можуть покинути свій дім і виїхати за кордон, або навпаки – повернутися додому.

Ми враховували всі ці чинники у Нерубайському академічному ліцеї №1, моделюючи структуру онлайн-уроків в умовах воєнного стану. Педагогічний колектив ліцею для ефективності освітнього процесу, впроваджує такі методичні рекомендації щодо зняття емоційного навантаження учнів під час уроків:

- 1) Початок заняття у нових реаліях вчитель починає не з повторення вивченого, а з дружнього спілкування та підтримки. Усім своїм виглядом педагог повинен випромінювати спокій, впевненість, добродушність та готовність вислухати й розрадити.

- 2) Під час пояснення навчального матеріалу вчитель повинен спиратися на основний матеріал, який діти вже надійно засвоїли раніше. Починати з найпростішого, аби створити в учнів відчуття легкості й розуміння. Ось найголовніші поради:

- організувати повторення у вигляді цікавої дискусії або вікторини;
- пояснювати матеріал чітко та лаконічно, використовувати інфографіку та відеофрагменти;
- пропонувати навчальні завдання у форматі ігор та спільних проєктів;
- підсумувати навчальний матеріал, запитавши у кожного, що було цікавого та що запам'яталося на уроці.

Наші поради щодо виконання домашніх завдань - не перевантажувати учнів надто складними чи об'ємними завданнями, обов'язково застосовувати індивідуальний підхід у доборі завдань : декілька вправ з можливістю наочно демонструвати результат (написати есе, намалювати та описати свій малюнок, скласти таблицю тощо).

Варто зауважити, що в укритті може бути недостатньо місця для всіх учнів навчального закладу, тоді навчання у Нерубайському академічному ліцеї №1 ми проводимо у **змішаному форматі** (наприклад: певні класи виходять на очне навчання, а певні залишаються на дистанційному або ж відбувається чергування форматів навчання у всіх класах).

Хочемо більше зазначити у дослідженні про змішане навчання, яке ми використовуємо для оптимізації освітнього процесу у Нерубайському академічному ліцеї №1. Це таке навчання, за якого частина пізнавальної діяльності учнів відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом учителя, а інша — у самостійній роботі з електронними ресурсами.

Ми на уроках використовуємо кілька варіантів «змішування»:

- поєднання очної форми з дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання в межах одного класу (основне очне навчання з використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання та роботи в класі;
- змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Наразі використовуємо ротаційну модель навчання, суть якої полягає у так званій «ротації» учнів у школі; відбувається також **«ротація» видів діяльності учнів – онлайн і офлайн.**

Педагогічний колектив закладу активно працює за технологією «Перевернутий клас», коли учні частину матеріалу опрацьовують самостійно, а у класі обговорюють дискусійні питання (консультуються з учителем або вивчають наступну частину матеріалу). Саме таку модель навчання сьогодні реалізує більшість шкіл в Україні, які обрали змішаний формат навчання.

Організовуючи змішане навчання, наш заклад поєднує різноманітні моделі, беручи від кожної необхідну складову та формує, таким чином, свою унікальну модель освітнього процесу.

У ліцеї ми поєднали «ротаційну» та «гнучку» моделі навчання: перші, другі та п'яті класи навчаються очно щодня, тоді як інші паралелі приєднуються до них на два тижні, чергуючись між собою.

Частина учнів (наприклад, деякі з них за кордоном, деякі в Україні) навчаються дистанційно на постійній основі (однак дистанційні класи у ліцеї не відкривались, оскільки навчання таких учнів здійснюється за рахунок індивідуальних освітніх траєкторій).

Розклад занять побудований таким чином, що навчання відбувається фактично у дві зміни: вранці очне навчання у школі та дистанційне для учнів, які в Україні, а з 15:30 год. – дистанційне для дітей, які за кордоном.

Водночас для вивчення іноземних мов та для паралелей, які перебувають на очному навчанні, у школі організували міжкласні динамічні групи (у них відбувається внутрішня ротація учнів між класами, а інші класи на паралелі навчаються дистанційно).

Хочемо зауважити, що очне навчання в мирний час і дистанційне навчання під час пандемії не тотожне відповідному очному та дистанційному навчанню під час війни.

Умови, в яких перебувають усі учасники навчального процесу та постійне емоційне навантаження зумовлює специфіку очного, дистанційного та змішаного навчання під час війни.

Деякі учні перебувають не вдома, деякі не мають всіх необхідних засобів навчання. Під час війни збільшилася кількість учнів, що не мають доступу до гаджетів для дистанційного навчання чи Інтернету.

Крім того, класи не є статичними групами, кількість учнів у класі може змінюватися. Під час синхронного онлайн-уроку учні можуть як приєднуватися, так і від'єднуватися, наприклад, через необхідність спуститися у бомбосховище, де відсутній Інтернет.

Під час очного навчання класи ми об'єднували (через малу кількість наявних учнів). У кожного з учнів свій досвід, пов'язаний із військовими подіями, і, відповідно, вони мають різні емоційні стани (більшість учнів перебувають в тривозі чи в стані стресу, що звісно впливає на когнітивні процеси). Зараз у кожному з класів частина учнів перебуває на традиційному навчанні, частина — на дистанційному.

Вчителі у нашому закладі одразу проводять уроки для учнів у класі та для тих, хто обрав дистанційну форму навчання. У цьому випадку важливо, що учитель залучає до роботи і тих, хто перебуває з ним в одному приміщенні, і тих, хто по іншу сторону екрану.

Хочеться зазначити, що інноваційна діяльність у Нерубайському академічному ліцеї №1 спрямована на формування творчої особистості учня на основі зростання професіоналізму вчителя у контексті застосування інноваційних технологій навчання. Конкретні шляхи – налагодження контактів з міжнародними організаціями, проведення спільних міжнародних заходів та проектів з проблеми формування професійно – педагогічної компетентності.

Педагогічний колектив Нерубайського академічного ліцею №1 приймає активну участь у різних міжнародних проектах, зокрема, в *українсько – швейцарському проекті DECIDE* (проект «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»). Він спрямований на підтримку реформ в освіті та

процесів децентралізації для розвитку в Україні ефективної системи управління освітою.

Головна мета проєкту DECIDE – допомогти жителям територіальних громад долучитися до демократичного врядування та отримати рівний доступ до якісної освіти. DECIDE реалізується ГО DOCCU у партнерстві з Цюріхським педагогічним університетом (PHZH) за підтримки Швейцарії (представленої Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (SDC)). Зазначимо цілі проєкту DECIDE, який повинен сприяти:

- посиленню потенціалу ТГ у розробці та практичній реалізації децентралізованих моделей управління освітою, включаючи стратегії розвитку освіти та плани їх впровадження;

- професійного рівня посадових осіб місцевого самоврядування ТГ в цілому та працівників структурних підрозділів, які відповідають за освіту в ТГ;

- удосконаленню методів та інструментів розвитку громадянського суспільства та залучення громадян до управління освітою.

DECIDE спрямовано на впровадження та розвиток демократичного, прозорого та підзвітного управління школами у місцевих громадах; посилення їх ролі у громадському житті; залучення всіх громадян до прийняття рішень в ТГ, включаючи учнів, вчителів, керівників шкіл, представників влади, батьків, представників ЗМІ тощо.

Хочемо зазначити у дослідженні, що проєкт впроваджується за двома компонентами. **Перший компонент** зорієнтований на розбудову децентралізованої системи управління освітою в ТГ на субрегіональному рівні та на рівні регіонів. Робота за цим компонентом повинна підвищити спроможність органів влади у впровадженні реформи децентралізації в сфері освіти, включаючи стратегії розвитку освіти та їх реалізацію. Важливим стане вдосконалення професійних компетентностей представників органів управління ТГ, а також державних службовців, залучених до реалізації реформи освіти.

Другий компонент зорієнтований на розбудову демократичних шкіл, які будуть відігравати роль освітніх центрів своїх громад. Трансформація шкіл

(зокрема у сільській місцевості) в освітні центри місцевих громад сприятиме впровадженню більш демократичного та відповідального управління закладами освіти, з одного боку, й посиленню їх ролі у громадському житті, з іншого.

Ми вважаємо, що DECIDE активізував участь громадян в управлінні освітою через впровадження практичних інструментів залучення громадськості до управлінських процесів у сфері освіти; сприяв залученню батьків, учнів, вчителів до планування спільних з місцевою владою та громадою соціальних проєктів. **Партнерами з впровадження були:** Міністерство освіти і науки України та Міністерство розвитку громад та територій України; обласні державні адміністрації Івано-Франківської, Луганської, Полтавської, Одеської областей; Державна служба якості освіти України (ДСЯО), Всеукраїнська Асоціація об'єднаних територіальних громад (Асоціація ОТГ). Проєкт безпосередньо буде працювати у 16 громадах Івано-Франківської, Луганської, Полтавської та Одеської областей. Його перша фаза триває з лютого 2020 по січень 2025 року.

Ми акцентуємо увагу на тому, що 17 грудня 2022 року в рамках проєкту DECIDE на базі нашого закладу досвідченими тренерами Гудь Світланою та Сергійчуком Сергієм був проведений тренінг з підготовки проєктів учнівських команд. Загалом у заході взяло участь більше 30 осіб. Учасниками стали також начальник Управління освіти, культури, молоді, спорту та туризму Нерубайської сільської ради Гапоненко Л.Ф. та заступник сільського голови Грінчук О. П. Учнівську команду нашого закладу гідно представляли Лаврук Владислав (11 клас), Колесніков В'ячеслав (10 клас), Мельник Юлія (10 клас), Дімітрова Дар'я (9 клас) та Тернавська Марія (9 клас).

А 16 лютого 2023 року в рамках проєкту DECIDE (тренери Гудь С. та Сергійчук С.) проведений був хакатон з підготовки учнівських проєктів шкільного бюджету. Усього протягом дня працювало 4 команди. Тренери приділили увагу кожній команді окремо, допомогли з підготовкою документальної частини проєкту та із створенням презентації щодо готового проєкту.

Незважаючи на важкий для України час, для розвитку творчого потенціалу нашої молоді впродовж 23-24 січня 2023 року, в межах ініціативи швейцарсько-українського проєкту "DECIDE Winter clubs. Ми вдома - в Україні" спільно із Нерубайською територіальною громадою, в Нерубайському академічному ліцеї № 1 був проведений тренінг з основ відеозйомки та монтажу.

За два дні 48 учнів нашого ліцею опанували базові навички монтажу, основи постановки кадру та світла. Особливо насиченим став другий день тренінгу, бо учасники презентували результат власної праці – відеоролики.

Ми були дуже вдячні тренеру курсів, педагогу з фото-відео майстерності продюсерського центру Made in Odesa, члену команди «DECIDE Winter clubs» - Філімонову Тарасу за цікаві, яскраві, сучасні, креативні, а головне - корисно проведені два дні.

Учні ліцею, що брали участь у заході, щиро подякували керівництву КЗВО "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради" в особі Задорожної Любові Кирилівни та Наталії Красножон, які спонукали до участі у цьому проєкті, адміністрації нашого закладу за надану можливість та організоване проведення.

Хочемо зазначити також про реалізацію швейцарсько-українського проєкту DECIDE у Нерубайській громаді. Нещодавно в методичному кабінеті ліцею відбулася зустріч менторів проєкту DECIDE («Децентралізація для розвитку демократичної освіти») із керівництвом громади та колективом нашого закладу. Наталія Красножон (завідувачка науково-методичною лабораторією соціокультурного проєктування та розвитку безпечного освітнього середовища, кафедри філософії освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти») та Тетяна Кіфоренко (викладач соціально-економічних дисциплін КЗ "Балтський педагогічний фаховий коледж"), разом із робочою групою - представниками Нерубайської громади - розпочали роботу щодо розробки «Стратегій розвитку закладів загальної середньої освіти Нерубайської громади».

У заході брали участь заступник голови Нерубайської ТГ Катанджян В., начальник Управління освіти, культури, молоді, спорту та туризму Гапоненко Л.,

начальник Відділу освіти Переврзєва Т., начальник Відділу з питань економічного розвитку Нерубайської ТГ Дімітрашко О., депутат Нерубайської сільської ради, керівництво нашого закладу, член піклувальної ради Цхадая Д. та педпрацівники ліцею.

У ході засідання Наталя Красножон презентувала дорожню карту з розробки та реалізації «Стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти», ознайомила із структурою профілю закладу. Спільно із командою був складений план співпраці ментора з колективом в межах розробки «Стратегії розвитку» та затверджені першочергові організаційні заходи щодо формування робочої групи та розроблення «Стратегії розвитку закладу освіти».

27 лютого 2023 року в онлайн-режимі було проведено перше організаційне засідання робочої групи з розроблення «Стратегії розвитку ЗЗСО» (ментори: Наталя Красножон, Тетяни Кифоренко спільно із головою робочої групи з розробки проєктів «Стратегії розвитку» - керівництвом нашого закладу та членами робочої групи), де був затверджений склад робочої групи та підготовлений проєкт наказу по Нерубайському академічному ліцею №1 «Про створення робочої групи» (до складу робочої групи увійшли: представники адміністрації, місцевого самоврядування, піклувальної ради, депутат сільської ради, що опікується питанням освіти, представник бухгалтерії відділу освіти Нерубайської сільської ради, громадські діячі, батьки, педагогічні працівники та представники учнівського самоврядування).

З метою подальшого вдосконалення роботи з педагогічними кадрами, підвищення їх фахового рівня, науково-методичної роботи, готовності вчителів до інноваційної діяльності протягом 2022-2023 навчального року наш освітній заклад проводив взаємообмін корисними педагогічними напрацюваннями, ідеями та лайфхаками сумісно з КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». Ми провели четвертий дискусійний захід «НУШ: рухаємось разом».

До участі у заході були запрошені директори, заступники директорів закладів загальної середньої освіти, вчителі-предметники закладів загальної середньої освіти, які навчають учнів 5-х класів у 2022/2023 навчальному році.

Усім учасникам була запропонована єдина тема для обговорення: «Індивідуальна освітня траєкторія поступу учня: дієві практики».

Нерубайський академічний ліцей № 1 на даному заході представляла наша колега, учитель трудового навчання та технологій, заслужений учитель України - Бухтій О.В. Ольга Володимирівна поділилася дієвими професійними порадами та позитивним досвідом як творчий педагог Нової української школи.

Хочеться зазначити про професіоналізм, педагогічну компетентність Бухтій О.В., тому що, будучи головою журі III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (олімпіада відбувалася на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»), разом з члени оргкомітету та учасниками олімпіади, зробили останній крок для завершення олімпіадного марафону під девізом : «Нічого не піднімає настрій краще, ніж допомога тим, хто стоїть на варті нашої країни!»

Від імені учасників олімпіади, Ганєв Микита та Пастушенко Валерія, учні 8 та 10 класу Нерубайського академічного ліцею №1, завдяки речнику Одеської обласної військової адміністрації Сергію Братчуку, передали нашим військовим змайстровані вироби - 45 маленьких українських серденьок.

Серед подарунків, розроблених учасниками, були «Туристична мініпічка» для розігрівання та приготування їжі, «Сумка-органайзер для польової пічки». Це саме те, що потрібно для комфортного приготування їжі та повсякденного життя в польових умовах. Ще одним подарунком стали тактичні рукавички, які, за словами Сергія Братчука, точно стануть у нагоді «водіям Леопардів».

Крім того, учні зробили обереги для Захисників - символічні талісмани, які захистять наших Героїв та принесуть удачу.

Колектив КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради») підтримав ідею та разом з учнями передав зібрані кошти для придбання тепловізора.

Сергій Братчук подякував за такий теплий підхід до справи та відмітив, що такі подарунки радо приймуть військові. За словами речника, учні проявили високий рівень творчих і практичних навичок та, на жаль, війна зробила українських дітей значно дорослішими.

Учні нашого освітнього закладу розуміють, що наші військові роблять неймовірну роботу, ризикуючи своїм життям заради нашої безпеки. Тому ми маємо підтримувати їх та висловлювати вдячність, адже невеликі подарунки можуть показати нашу підтримку та дбайливість про наших Захисників.

Хочемо ацентувати уіагу на тому, що мета патріотичного виховання досягнута у нашому освітньому закладі завдяки реалізації багатьох виховних завдань. Щоб правильно виховувати в учнів почуття національної свідомості та патріотизму учителі історії нашого ліцею активно залучають учнів до участі у різноманітних конкурсах та змаганнях. Протягом січня 2023 року учні 2-11 класів отримали чудову можливість долучитися до історико-географічного конкурсу «Моя країна – Україна», метою якого стало формування в учнів поняття громадянськості, виховання любові до рідного краю, активної життєвої позиції, готовності брати участь у суспільному і культурному житті країни. До участі у ньому долучились 68 учнів. Координатором проведення даного конкурсу у нашому ліцеї була вчитель історії Харченко А.О. Адже суспільство має шанувати свою державу, воно має перейматися її проблемами. Це можливо лише при вихованні глибокої поваги до історії. Ми впевнені, що з таким прагненням учителів та учнів до вивчення історії, ми можемо бути впевненими у своєму мирному та щасливому майбутньому.

Необхідно зазначити про перемоги наших учнів, перемоги на державному рівні. Навіть сьогодні, у такий складний для країни час, уряд знаходить можливість фінансово підтримати переможців, які своїми досягненнями засвідчують високий рівень освіти в Україні, а також сприяють підвищенню авторитету нашої держави на міжнародному рівні.

Ми радо вітали з перемогою ученицю 11-А класу Чаплигіну Марію, яка стала стипендіаткою, завдяки перемозі у Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Стосовно проведення виховних заходів у Нерубайському академічному ліцеї № 1, то доречно зазначити про проведення **дня Святого Миколая** – найулюбленішого свята кожної дитини, адже це свято Любові до усіх ближніх, Доброти, Милосердя, Прощення.

За ініціативи адміністрації закладу 19 грудня 2023 року у нашому ліцеї було організовано свято до Дня Миколая. Учнями Нерубайського академічного ліцею №1 був проведений захід «Мандрює по землі Святий Миколай», під час якого учні розповіли про добрі справи, які зробили за рік. Учасники заходу розказали про святкування християнського свята Миколая Чудотворця, відтворили звичаї та обряди нашого народу.

Адміністрація ліцею привітала дітей, вручила грамоти обдарованим учням, а Святий Миколай вручив солодощі всім присутнім.

Також нещодавно прпроходив **урок з медіаграмотності**. Медіаграмотність – це превентивна зброя проти дезінформації(фейків), це життєво необхідні навички, які потрібно розвивати змалку. Саме тому учні та вчителі нашого закладу 17 та 18 лютого 2023 року долучилися до проведення Всеукраїнського уроку з медіаграмотності. Завдяки участі у заході, нам вдалося ознайомити учнів із способами розпізнавання фейків, видами маніпуляцій в мережі, діти ознайомилися із платформою ФІЛЬТР, на якій зібрані були корисні матеріали для всіх, хто прагне зробити медіаграмотність своїми життєвими навичками.

Хочемо також акцентувати увагу у дослідженні на плідній співпраці з вищими освітніми закладами, а саме, з ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». В умовах модернізації системи освіти України питання підготовки педагогічних кадрів, які працюватимуть в освіті, залишається актуальним. Сучасні умови життя висувають високі вимоги до професіоналізму вчителя, його культурного і

компетентнісного обліку. Тому роль вчителя в освіті, його духовний вплив на молоде покоління не знижується.

Педагогічний колектив нашого ліцею не вперше співпрацює з практикантами педагогічних вузів. Цьогоріч під час онлайн - конференції із студентами-практикантами Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського, організовану кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки Ноздровою О.П, спільно із кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки Галіцян О.А., докторами педагогічних наук, професорками Княжевою І.А. та Койчевою Т.І., нашим колегам вдалося ввести студентів у коло реальних проблем професійної діяльності вчителів у закладах загальної середньої освіти. Учитель початкових класів Ніколаєнко І.Є. ознайомила студентів із особливостями роботи класного керівника, зокрема, із принципами проведення батьківських зборів. Єфремова О.В., Кейлюк А.А. та Бухтій О.В. поділилися інноваційними формами і методами роботи в умовах впровадження НУШ. Шкільний психолог Прокопенко Т.В. поділилася досвідом роботи психологічної служби нашого ліцею. Заступник директора Ганєва А.І. ознайомила практикантів із тематикою проведення педагогічних рад та провела презентацію для студентів з теми «Основні форми методичної роботи для підвищення рівня фахової підготовки».

Висновки. Останні три роки – роки викликів для освіти в Україні. Пандемія коронавірусу, а тепер повномасштабна війна, суттєво обмежили можливість дітей фізично відвідувати школу й тим самим підштовхнули освітян нашого закладу до пошуку нових форм та форматів навчання.

В контексті воєнних дій, що ведуться зараз на території України, спостерігаємо значні відмінності у можливостях всіх учасників навчального процесу, що зумовлюють певну специфіку організації дистанційного, змішаного навчання під час війни:

-періодична відсутність навчання на певних територіях або постійна відсутність деяких учасників навчального процесу;

- у значно більшої кількості учасників навчального процесу є технічні проблеми (відсутність світла, відсутність або недостатність гаджетів чи інтернету);

- відсутність звичних засобів навчання (друковані підручники, робочі зошити, відповідні канцтовари тощо);

- погане самопочуття учасників навчального процесу (недостатньо їжі, води, свіжого повітря, руху, сонця, важкий емоційний стан тощо),

- значно знижена мотивація, самоорганізованість та самоефективність усіх учасників навчального процесу;

- обмежені можливості у часі щодо створення контенту для уроку вчителями та виконання домашніх завдань учнями;

- різні умови, в яких перебувають учні (перебувають вдома, внутрішньо переміщенні, зовнішньо переміщені), що зумовлюють різне відчуття безпеки і можливості для навчання;

- стрес, в якому перебувають учні негативно позначається на когнітивних процесах, отже, ускладнює процес навчання;

- класи є не статичними групами, а динамічними, учні часто пропускають уроки або їх частини;

- існує запит на синхронні онлайн - уроки від частини учнів, бо такі уроки допомагають відволіктися від подій, що відбуваються на території України, а також дають змогу поспілкуватися з однокласниками і вчителями.

Але Нерубайський академічний ліцей №1 в умовах реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2023 роки, яка визначає основні напрями, пріоритети, завдання державної політики в галузі освіти, кадрову і соціальну політику, спрямовану на підвищення якості й конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір, успішно працює як інноваційний заклад у нестандартних складних умовах.

Важливого значення набуває в воєнний час діяльність навчально-виховних закладів освіти, оскільки провідною ідеєю навчально-виховного процесу в навчальних закладах має стати виховання випускника, який успішно й ефективно буде діяти в сучасному середовищі, вносити вклад у піднесення конкурентноздатності країни в європейському і світовому просторі. Основною складовою частиною освітнього процесу нашого закладу є патріотичне виховання, яке в часи воєнного стану набуває пріоритетного значення, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту України, розвиток бажання здобувати військові професії тощо.

Для того, щоб збільшити потенціал освітніх дисциплін у формуванні в учнів громадянської відповідальності, вчителі нашого ліцею частіше включають в зміст уроків задачі, що викликають почуття гордості за рідну країну і стосуються державності, символів, столиці, традицій, визначних місць, здобутків українського суспільства чи його національних цінностей тощо.

В умовах реформування освіти підвищується вимоги до якості освіти, що є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства. Вирішення проблеми якості освіти неможливо без вирішення проблеми підвищення кваліфікації працівників освіти.

Це у нашому закладі самоосвітня діяльність вчителів, складання плану самовдосконалення професійної компетентності, науково-дослідна діяльність, кооперативна професіональна взаємодія з колегами, збір і складання творчого портфоліо вчителів, організація майстер-класів.

Результатом реалізації цих проєктів в області стали: публікації результатів проєктів; розміщення інформації на освітніх сайтах; презентація кращого досвіду на регіональних та обласних заходах; проведення майстер-класів для представників районних, міських методичних кабінетів та адміністрацій загальноосвітніх навчальних закладів

Інноваційна діяльність Нерубайського академічного ліцею № 1 спрямована на формування творчої особистості учня на основі зростання професіоналізму вчителя у контексті застосування інноваційних технологій навчання. Конкретні

шляхи – налагодження контактів з міжнародними організаціями, проведення спільних міжнародних заходів та проектів з проблеми формування професійно – педагогічної компетентності. Девіз нашого освітнього закладу як і всієї країни: «Підтримуємо наших Захисників! Слава ЗСУ! Разом до перемоги!».

Література

1. Освіта України в умовах воєнного стану (інформаційно-аналітичний збірник). Київ. 2022 р. 358 с.
2. Як організувати викладання навчальних предметів в умовах воєнного стану: рекомендації Державної служби якості освіти – URL: <https://sqe.gov.ua/yak-organizuvati-vikladannya-navchaln/>

ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ У ДІТЕЙ

І. А. Княжева,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри педагогіки,

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

О.В.Заволока,

студентка магістратури

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

У сучасних умовах розбудови незалежної української держави, упевненому переходу до ринкової економіки в усіх сферах життя, все більше уваги вимагають проблеми трудового виховання підростаючого покоління, підготовки його до нових, постійнозмінюваних соціальних та економічних умов життя суспільства. Важливим завданням трудового виховання є формування працелюбності.

Проблема працелюбності давно займає значне місце у науковій психолого-педагогічній літературі. Це природно, бо суспільство не може існувати без